

“Ο Αμβρακικός αργοπεθαίνει”

Για να συνοψίσουμε τα προβλήματα του Αμβρακικού, θα αναφέρουμε τις επτά πληγές:

Φράγματα

Υποθαλάσσια σήραγγα

Στένωμα του Ακτίου

Γεωργική ρύπανση

Κτηνοτροφική και Πτηνοτροφική ρύπανση

Υπεραλίευση

Ιχθυοκαλλιέργειες

Ο Αμβρακικός πληρώνει τις αμαρτίες των ανθρώπων και την αδιαφορία της Πολιτείας

Ευαγγελία Γκούβα

Τμήμα Γεωπονίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ο Αμβρακικός Κόλπος είναι μια γεωλογική λεκάνη όπου με την πάροδο των χρόνων μπαζώνεται από την ιλύ που συσσωρεύεται στον πυθμένα του. Αυτή είναι η φυσική ακολουθία ενός Κόλπου. Είναι ο νόμος της φύσης.

Δεν είναι οποιοσδήποτε Κόλπος, είναι κλειστός Κόλπος με άνοιγμα 700 μ., για την ανανέωση των νερών του, στο άνοιγμα Άκτιο-Πρέβεζα.

Από μετρήσεις (Πανεπιστήμιο Πατρών), στην υδάτινη στήλη στο στόμιο του Κόλπου, υπάρχουν τρεις στρωματώσεις. Το επιφανειακό στρώμα είναι το γλυκό νερό που βγαίνει στο Ιόνιο, το ενδιάμεσο είναι τα νερά που εισέρχονται από το Ιόνιο και το βαθύτερο που είναι στον πυθμένα, τα νερά του οποίου είναι απομονωμένα και εγκλωβισμένα

Το γλυκό νερό προέρχεται από τα ποτάμια Λούρο, Άραχθο, Βουβό, πηγές, αρδευτικά κανάλια.

Τα φράγματα των ποταμών Λούρου και Αράχθου ανέκοψαν την εκροή των γλυκών νερών, που ήταν οι κύριοι ζωοδότες του Κόλπου.

Τα γλυκά νερά που πέφτουν στον Κόλπο προέρχονται από πηγές, μικρά ποτάμια και τα αρδευτικά κανάλια.

Τα τελευταία εκτός από τα γλυκά νερά που προέρχονται από τις βροχοπτώσεις, μεταφέρουν ιλύ, ρυπογόνες ουσίες, χημικές ουσίες από λιπάσματα και φυτοφάρμακα που αποπλένονται από τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Τα λιγοστά γλυκά νερά δεν είναι αρκετά και δυσχεραίνεται η ανανέωση των νερών του Κόλπου.

Ιχθυοκαλλιέργειες:εγκαταστάθηκαν μόνιμα στους απάνεμους όρμους του Κόλπου όπου ρυπαίνουν ασύστολα τον περιβάλλοντα χώρο, από τις ψαροτροφές, κόπρανα και αντιβιοτικά.

Ο πυθμένας στις περιοχές που είναι εγκατεστημένοι οι ιχθυοκλωβοί είναι νεκρός, δεν υπάρχει ζωή.

Οι Ιάπωνες, πρωτοπόροι στις ιχθυοκαλλιέργειες, νομοθέτησαν να μεταφέρονται οι ιχθυοκλωβοί κάθε πέντε χρόνια σε άλλα σημεία, για να δίνεται η δυνατότητα στη φύση να αποκαθιστά τον πυθμένα της περιοχής.

Στη χώρα μας δυστυχώς, οι εταιρείες που εκμεταλλεύονται τις ιχθυοκαλλιέργειες έχουν ρίξει άγκυρα, γιατί κάθε μετεγκατάσταση έχει κόστος.

Με τη μείωση των γλυκών νερών και τη ρύπανση, τα τελευταία χρόνια ο πυθμένας του Κόλπου έχει γίνει ανοξικός, δηλ. δεν υπάρχει οξυγόνο, δεν υπάρχει ζωή.

Έτσι ο Αμβρακικός αργοπεθαίνει... Όσον αφορά τους ιχθυοπληθυσμούς, αυτοί έχουν μειωθεί δραματικά. Εάν εξαιρέσουμε τους γηγενείς, όπως γαρίδα, σουπιές, γοβιοί, τα υπόλοιπα είδη εισέρχονται στον Κόλπο από το Ιόνιο για αναζήτηση τροφής και αναπαραγωγή. Τα ψάρια που εισέρχονται στον Κόλπο είναι ελάχιστα. Αιτία είναι η υποθαλάσσια σήραγγα που ενώνει το Άκτιο με την Πρέβεζα. Η διέλευση των αυτοκινήτων, ευτυχώς που η ταχύτητά τους είναι 50 χλμ την ώρα, δημιουργεί δονήσεις στα νερά, τα ψάρια τρομοκρατούνται κι επιστρέφουν στο Ιόνιο.

Μείωση ιχθυοαποθεμάτων

Η περιοχή του Αμβρακικού κόλπου είναι σε όλη της την έκταση ιδιαίτερα πλούσια σε ιχθυοαποθέματα. Το γνώρισμα αυτό οφείλεται στην παρουσία των εκβολικών συστημάτων του Άραχθου και του Λούρου, καθώς και στο γενικά καλό τροφικό δυναμικό της περιοχής και στην αφθονία του ζωοπλαγκτού.

Σύμφωνα με αρκετές μελέτες, αναφέρονται τάσεις ελάττωσης της αφθονίας των αποθεμάτων και αλλαγής της σύστασης των ιχθυοπληθυσμών, παρά το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται περισσότερα αλιευτικά εργαλεία και ξοδεύονται περισσότερες ώρες εργασίας στη θάλασσα (αύξηση της έντασης αλιευτικής προσπάθειας).

Για τους ιχθυοπληθυσμούς των εσωτερικών υδάτων (λιμνοθάλασσες, ποτάμια, κ.ά.) παρουσιάζεται επίσης μείωση της αφθονίας

Που είναι η σαρδέλα του Αμβρακικού;

Οι ψαράδες που ασχολούνται με το ψάρεμά της μετριούνται στα δάχτυλα του ενός χεριού.

Το ψάρεμα της σαρδέλας τείνει να εξαφανιστεί.

Γιατί οι ποσότητες που ψαρεύονται είναι ελάχιστες και επομένως ασύμφορες.

Που είναι τα κεφαλοειδή και οι τσιπούρες;

Τέλος της άνοιξης και το καλοκαίρι τα διβάρια των λιμνοθαλασσών άνοιγαν τις μπούκες για να εισέλθει ο γόνος. Επειδή δεν υπάρχει ελεύθερος γόνος, ρίχνουν έτοιμο που αγοράζουν από τους ιχθυοπαραγωγικούς σταθμούς.

Που είναι τα χέλια που οι λιμνοθάλασσες εξήγαγαν τόνους;

Που είναι τα σαυρίδια, οι γόπες, τα καπόνια, οι μπακαλιάρη, κ.ά.

Ελάχιστα έως μηδενικά. Οι εναπομείναντες ψαράδες ασχολούνται με το ψάρεμα της γαρίδας, γλώσσας και σουπιές. Οι τελευταίες έχουν γίνει βορά των ερασιτεχνών αλιέων που την ψαρεύουν όλο τον χρόνο. Οι παλιοί επαγγελματίες ψαράδες ψάρευαν τις σουπιές τρεις φορές τον χρόνο, δίνοντας την ευκαιρία της αναπαραγωγής.

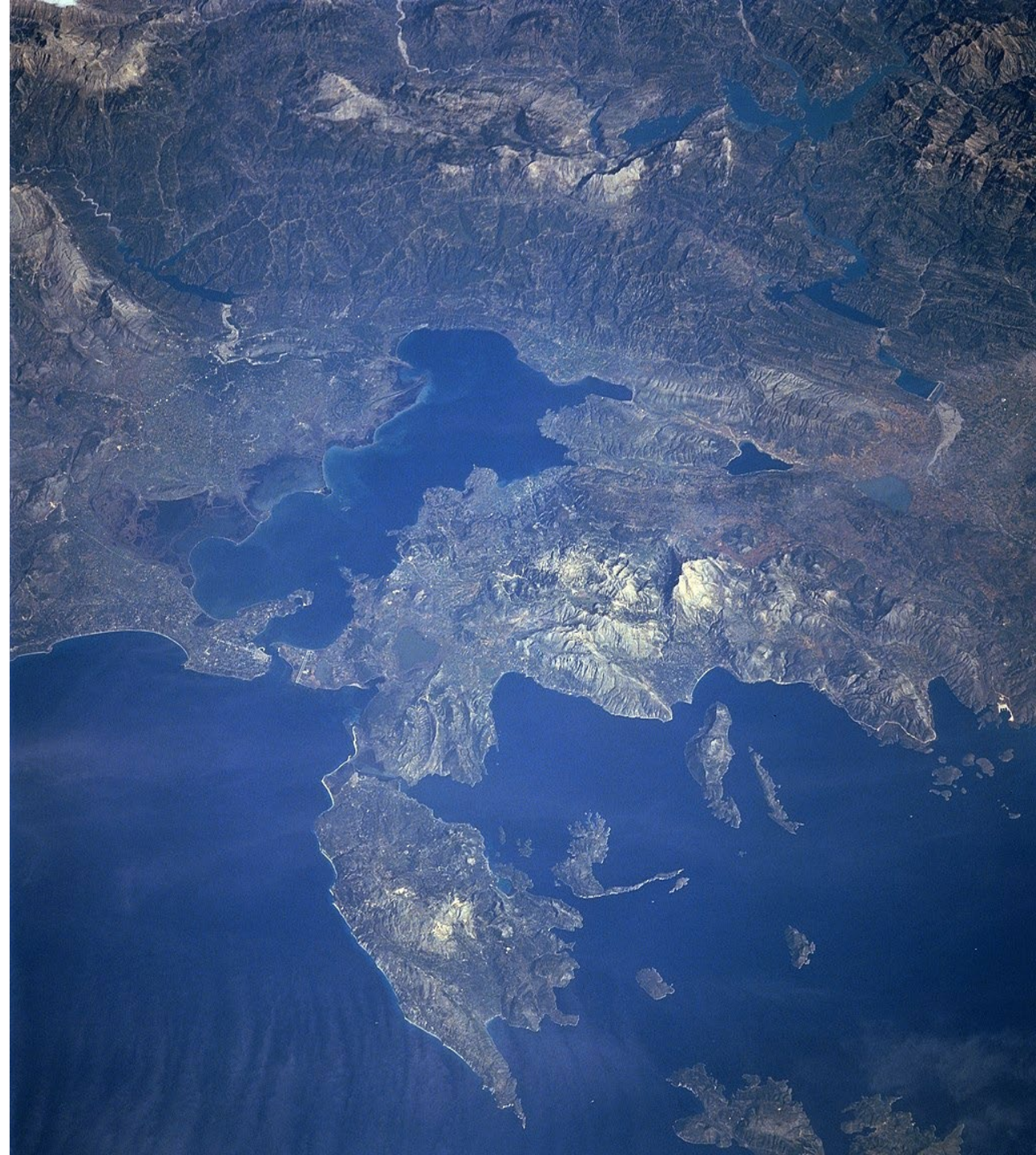

Αδράνεια των Αρχών καταγγέλλουν τοπικοί φορείς σχετικά με τη μόλυνση στον Αμβρακικό κόλπο, η οποία δεν έχει αντιμετωπιστεί τα τελευταία χρόνια παρά τις συνεχείς εκκλήσεις.

Σύμφωνα με καταγγελίες, οι κτηνοτροφικές μονάδες που λειτουργούν στην περιοχή δεν διαθέτουν βιολογικό καθαρισμό, με αποτέλεσμα τα λύματά τους να μολύνουν τα ύδατα της περιοχής, ενώ και η ανεξέλεγκτη λειτουργία μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας στον Αμβρακικό δημιουργεί σημαντικά προβλήματα.

Κύρια περιβαλλοντικά προβλήματα

- Η ρύπανση των υγροτόπων, των ποταμών και του κόλπου και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος.
- Οι ανεξέλεγκτες χωματερές και τα μπαζώματα.
- Η μείωση της βιοποικιλότητας λόγω της λαθροθηρίας, της λαθραλιείας και της υπερβόσκησης.
- Η υποβάθμιση του θαλάσσιων οικοσυστημάτων κυρίως από τη χρήση παράνομων αλιευτικών εργαλείων.
- Η αλλοίωση της φυσικότητας των οικοσυστημάτων (δάσος Αγ. Βαρνάβα, λουρονησίδα Τσουκαλιό, γλυκόβαλτος Ροδιάς).
- Η αρχιτεκτονική υποβάθμιση οικισμών (αλλοίωση του παραδοσιακού τους χαρακτήρα).

Κυριότερες πηγές ρύπανσης υδατικού συστήματος Αμβρακικού Κόλπου

Παρά την τεράστια και πολυεπίπεδη σημασία του Αμβρακικού, ο κόλπος απειλείται από διάφορες πηγές ρύπανσης. Σύμφωνα με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία ερευνητικών έργων που έχουν υλοποιηθεί στον Αμβρακικό κόλπο από διάφορες ομάδες, οι κυριότερες πηγές ρύπανσης του κόλπου είναι:

- I. τα γεωργικά απόβλητα (από την υπερλίπανση και την υπολειμματικότητα φυτοφαρμάκων),
- II. τα κτηνοτροφικά απόβλητα (κυρίως χοιροστάσια – βουστάσια και σφαγεία), ιδιαίτερα στις εκβολές του Λούρου ποταμού,
- III. τα ανεπεξέργαστα αστικά απόβλητα και λοιπά απορρίμματα (λειτουργία παράνομων χώρων απόρριψης δίπλα σε υγροτοπικά συστήματα),
- IV. τα οικιακά λύματα παράκτιων περιοχών (Μενίδι, Ωρωπός, Δήμος Νικολάου Σκουφά και πρώην Δήμος Αμβρακικού)
- V. τα βιομηχανικά απόβλητα, κυρίως των μονάδων επεξεργασίας και μεταποίησης τροφίμων (ελαιουργεία, τυροκομεία, αλλαντοποιεία, χυμοποιεία κ.ά), και
- VI. τα απόβλητα των μονάδων των ιχθυοκαλλιεργειών (στον ποταμό Λούρο, στον Αμβρακικό και στην πεδινή Άρτα)

Συνοψίζοντας...

Οι δραστηριότητες των ανθρώπων έχουν συμβάλει στη διαμόρφωση του τοπίου και της σημερινής περιβαλλοντικής κατάστασης του Αμβρακικού. Οι επεμβάσεις του ανθρώπου στο τοπίο και στα φυσικά οικοσυστήματα πήραν μεγάλες διαστάσεις, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια.

Για την ανάπτυξη πραγματοποιήθηκαν εκτροπές ποταμών, φράγματα, γεωτρήσεις, εκτεταμένες αποστραγγίσεις και άλλες σοβαρές επεμβάσεις. Ορισμένες όμως επεμβάσεις έγιναν χωρίς σχεδιασμό, απρογραμματίιστα, δίχως να ληφθεί υπόψη η αειφορία και τα σπάνια οικοσυστήματα του Αμβρακικού.

Οι πιέσεις που δέχεται σήμερα ο Αμβρακικός κόλπος είναι πολλές και πολυποίκιλες. Κατά συνέπεια, κρίνεται σκόπιμο να προταθούν μέτρα για τη διαχείριση, αποκατάσταση και αναβάθμιση του οικοσυστήματος.